

ՕՇՈՒՄԱՐ

Զարարակին
Դրին Այս

ԶԵՎՈՎՈՎ

Տարի, Թիւ 7. Յուլիս 1, 1929

ՊԱՇՏՈՆԱՄԹԵՐԹԻԿ ԶՆԳՇՈՅՑ ԽՕ ՎԱՅ. ԸՆԹԵՐՑ. ԸՆԿ. ԵԱՆ

Հրատարակելի Գրութիւններ Դրկել 1826 W. Huron St., Chicago, Ill.

ՊԱՏԳ. ՓՈՂՈՎԻՆ ԱՌԹԻՒ

Հնդշոյ վերը. Միութեան վեցերորդ Պատգ. ժողովը պիտի գործարուի Յուլիս 6 և 7 օրերուն, ի նորքի մէջ:

Միութեան Գերագոյն Ժողովը համարատը- թեան պիտի կանչէ կեղը. Վարչութիւնը, պիտի թէ մասնաճիւղերու տեղեկագիրները եւ զանա- զան հարցերու շուրջ խորհրդածելէ, իր ոյժն ու կերպ զնահատանքի և թարկելէ յետոյ, պիտի զծէ յաջորդ տարուան գործունէութեան ուղղեղիծը եւ ընտրէ նոր կեղը. Վարչութիւնը:

Յետակարձ ակնարկ մը Միութեան անցեալ 11 առիսներու գործունէութեան վրայ, յայտնի պիտի ընծայէ որ թէ եւ շատ խօսուած բայց քիչ չործ տեսնուած է ամենուրեք: Ուշադիր վերլու- ծումով մը պիտի տեսնուի որ ոյժերը վատնուած էն տուելապէս պաշտպանողական դիրքերու վր- րայ շարունակուած աշխատանքներու մէջ, եւ այս ու այն կողմ տատանումներն ու սայթաքումները արդելերու եւ շարքերը խոտացեալ պահելու համար:

Միաքերը յստակ եւ տնտարերները հետա- ըլքիր պահելու համար սպասուած են կաղմակեր- պական ոյժերը: Մաքրագործումը, սէզերու այ- լուիլը աւելի կորով պահանջած է, աւելի ճիգ, քան կազմակերպեալ եւ արդիւնաւոր գործունէու- թիւնն ու դրական ծրագիրներու մշակումը:

Ասիկա այ, սակայն, թէ եւ բացատկան գոր- ծունէութիւն, եղած է պարտադրական աշխատանք մը վարիչ մարմնոյն համար, եւ հարկ է ըսկ թէ

տնեցած է իր որոշ դերը եւ օգուտը՝ հարթելով ա- պագայ գործունէութեան ձամբաները:

Այս իրողութիւնները ի մտի ունենալով, մեր անկեղծ թելագրութիւնը պիտի ըլլայ, որ Պատգ. Ժողովը քննադատութիւններով ջուր ծեծելէ աւե- լի լրջօրէն վեր տոնէ հարցերը, զնահատէ արժէք- ները, շեշտակին նայի թերութիւններուն եւ ապա- գայ վայրուն հեռանկարներ հետապնդող կազմա- կերպութեան մը նման մշակէ իր վաղուան գոր- ծունէութեան ծրագիրը:

Քննադատութիւնները պէտք է ըլլան՝ այս՝ եւ ըլլան զանակի պէս հատու, այսու հանդերձ մի- այն քննադատութիւններու ապաւիններով թիավա- րել մակոյկը՝ կը նշանակէ անդունդներու եզերք- ները գեգերիլ եւ ալեկոծ ջուրերու վրայ նաւարկել լինդերիար: Քննադատանք, բայց նոյն ատեն ցոյց տանք ուղին ուրիէ պէտք է քայլէլ, մատնանշենք լոյսը՝ որուն պէտք է նայիլ՝ Միութեան գործերը լաւագոյնս վարելու եւ անոր վսեմ նպատակը իրա- գործելու համար:

Վատահ ենք թէ մէր պատպամաւոր հայրենա- կիցները երբ կը վիճին, կը խորհրդածեն ու կը ծրագրին, միմիայն Միութեան յառաջդիմութիւ- նը, զօրացումը եւ տնոր ձգտումներուն իրագոր- ծումը պիտի ունենան իրենց առաջնորդ եւ ներ- շրնչում:

Մրտագինս յաջողութիւն կը մաղթենք Զընգ- չոյ վերը. Միութեան վեցերորդ Պատգ. Ժողովի աշխատառութեանց:

ԱՆՀԱՏԸ ԻՐ ԱՐԺԱՆԻՔՈՎ

Մել ծննդավայրին մէջ, ուր ամէն մարդ զիրար կը ձանշնար, գիտէր մէծ ու պղտիկը եւ իրարու հանդէպ փոխարձ յարգանք կը տածէր: Թէ ասոր գիտակցութիւնը ունէին մեր պատերը, չենք գիտեր, այսու հանդերձ զովելի առաքինութիւն մըն էր անիկա:

Դժբախտաբար այսօր անցեալի այդ աստքինութեան ճիշտ հակապատկերը կը տեսնենք, հակառակ որ նոյն տեղի առխորութիւններով, վարդով ու բարզով մեծած մարդիկն ենք եւ կամ նոյն ժողովուրդի գաւակները:

Ոչ յարդանք կայ այսօր եւ ոչ ալ ակնածանք. մէծամուռթիւնը աւելի արմատացած է եւ ամէն մարդ իր ուզածին պէս կը չափէ ու կը ձեւէ եւ միայն իր բրածը շիտակ կը զաւանի:

Այսպէս՝ մէկը կը խորհի թէ քանի որ ինքը անցեալին մէջ յարգուած է կամ հարուստի գաւակ եղած է, պէտք է այսօր ալ յարգուի, առանց նկատելու իր արժանիքը, եւ իր այդ վիճակին մէջ կ'արհամարհէ իրեն ծանօթ համեստ արհեստաւրին զաւակը, որովհետեւ անցեալով կլայազործ եղած է կամ կօշիկ նորոգող:

Ուրիշ մըն ալ կը խորհի թէ մարդու մը մէծութիւնը հարուստ ըլլալուն մէջ է, եւ քանի որ այսօր ինք զբամ ունի, հետեւաբար ինքն է միայն յարգանքի արժանի անձը, առանց հարցնելու ինքն իրեն թէ ի՞նչ լաւ զործ սրած է հանդէպ իր նմաններուն:

Այս երկու մտածելակերպերն ալ սիսաւ են: Եթէ հարուստին զաւարկը կ'ուզէ յարգուիլ, պէտք է իր անցեալին համապատասխանող ընթացքի մը հետեւի, որովհետեւ իր հօրը պատիւր իրեն համար օգուտ մը չունի, շատ զինքը ճանչցողներ «Մէ՛զ ծնողացդ որ անոնց զաւակն եւ» պիտի ըսին ու արգահատին:

Իսկ ան որ քանի մը տոլար ունի այսօր՝ երբեք հապարտանալու չէ, որովհետեւ զբամը չէ որ մարդը յարգանքի արժանի կ'ընէ, հապա գործը:

Ներկան՝ ծննդին լաւ կամ գէշ յատկութիւնովը չի զտեր անհատը եւ ոչ ալ հարուստ կամ ալքատ կը ձանշնայ. հետեւաբար եթէ անցեալով լաւ մէկու մը զաւակն են, նոյնի որ աւելի համեստ ըլլաս, եւ եթէ անցեալին ալքատ էիր եւ այսօր հարատութեան բարիքը կը փայիլին, նոյնի որ նորէն համեստ ըլլաս եւ քու հարատութենիդ բաժին համեստ քու ազգիդ ու նմաններուդ, քանզի քու լաւ գործովդ է որ յարգանքի արժանի պիտի ըլլաս եւ ոչ թէ անցեալովդ: Այսօր անհատը իր արժանիքով կը ձանչցուի ու կը յարզուի:

ԾՕՎԱԱՑԻ

ՊԱՏԳ. ԺՈՂՈՎԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ

Կեդր. Վարչութեան կողմէ մեզի զբկուած ըրջաբերականնէն կը տեղեկանանք որ Զնդչոյ Վերաշինաց Միութեան վեցերորդ Պատղ. Ժողովը պիտի գումարուի Յուլիս 6, Շաբաթ կէսօրէ վերջ եւ կիրակի ամբողջ օրը: Վայրն է Լէյպցի Լայնիրմ Զօլր, Թոյլը Փլէյս եւ 17րդ փողոց, Ռւէսթ Նիւ Ենրք, Նիւ Ճըրզի: Մասնաճիւզերու պատղամաւորներէն կը խնդրուի ճիշտ ժամանակին ներկայ ըլլալ:

ՆՈՒԻՐ «ԾՕՎԱԱՑԻ»Ի

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Յ. Գոնոսեանի Յ տուլարի նուէրը:

ԱՆՏԷՐ ԳԵՐԵԶՄԱՆՆԵՐ

Հայ նահատակներու յիշատակին նուիրուած օրը Արի 24-ին, Հայ թերթիր հրատարակեցին յուղիչ եւ պակերազից գրութիւններ, որոնցմով ընթերցողներու ուն երեւակայութիւնը տարին տամնեւճինդ տարի եւ, երբ պղջ էին իրենց սիրելիները:

Հայ մեռելներու օրուան առթած տիսուր տպաւոր թեանը տակաւին՝ Մայիս 30-ին՝ Մեռելոցի օրը, ին նաթելազրութիւնն անեցայ գերեզմանատուն երթալ՝ յաղելու համար մեռելներու ինկելի յիշատակիր:

Մէկ ժամ յետոյ Մատնթ Օլիվը գերեզմանատան նիագունէն ներս կը մտնեմ: Թէ յատկապէս ո՞ր մէկ նմիջ ետքի համար հոս եկած եմ, չեմ կրնար բայի: Փատահէն գերեզմանատուն մը այցելել ալ չէր նպատակակու, եւ արդին պէտք է կը բաղդատարար տեկիր անշուռք է եւ հրապուրիչ ունի: Ինչպէս ուրիշ զերեզմանատան մէջ հոս ալ չունի մօսիկ ազգական մը կամ սիրելի մեռեալ մը, բայց կարելի ոյժ մը, որ զիս բերած էր Մառնթ Օլիվը: Այս ներքին ոյժը կարելի է բացատրել արհնակցական կամ հայրնակցական սիրով, որ բայց զբած է մեր խորհուրդներու մէջ եւ որ զիս խթանած էր այցելելու Մառնթ Օլիվը զերեզմանատան մէջ յարկանորէն նիրհող 10—15 Զնդչուցիներու գերեզմաններուն:

Դերեզմանատան երկրորդ անցքէն ներս պլաֆ 15-ին կը գտնուին մերիններու զերեզմանները, խառնուած օտք գերեզմաններու հետ: Կ'այցելիմ բոլորին ալ: Ամանց վահանցուած ծաղիկները, մասնաւոր հոգատարութիւնն ու յարդարանքը կ'ապացուցանեն թէ անոնք ստացած են գերեզմաններու իրենց բարեկամներուն այցելութիւնը իսկ կամ զերեզմաններ այ որոնք բոլորովին անփնամ թուած՝ խստերու մէջ ծածկուած են եւ հաղին նշանակի իրենց ինքնութիւնը ճշդող թիւր:

Այս անտէր մեռելներու յիշատակի թարմացնելու ամար, քիչ մը ջուր կը ցանցնեմ զերեզմաններուն վրայ եւ ողա կը հետահամ Մառնթ Օլիվը մէջ յաւէտ ննջող 10—15 Զնդչուցի հայրենակիցներուն անշուռք չիրիմներէն՝ անհատակներու յիշատակի սպալով հոգիիս խորելին:

Մայիս 30. 1929

Շիքակո

ԴՆԱՀԱՏԱՆՔ

Յարդելի Վարչութիւն «Ծօվաաց»ի,

«Ծօվաաց»ի բրած զոհուութիւնները մէկ Զնդուցին բուս համար եւ կատարած զերե արժանի են ամէն գումարուի: Ան ամէն ամիս կ'այցելի մեզի՝ բունաւորուած լուր աշխարհի չորս կողմը ցրուած Զնդուցիններու մուր Ասիկա մէծ զործ է որ կը կատարէ «Ծօվաաց» և մէղի յունի կուտայ յատաջդիմութեան ճամքան: Ծօվաաց անուն մը որ մէր ականջին շատ սիրութիւնի կը հնչէ եւ հին յունի վերաբարձրածէ մեր մէջ: Աւրեմն կը զնահատակ «Ծօվաաց» հինդ տուլարի չնչին զումար մը կը նուիրեմ «Ծօվաաց» սաղիմութեան եւ զօրացման համար:

ՃԱՆ ԳՈՆՏՈՅ

Սանֆրանչիսկո, Քալիֆ.

ՏԵՍԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԶՀՅԹՈՒՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՀԵՏ

Անցեալ տարի թերեւոսիթ պատեհութիւնը ունեցաց Բեթչէմի մէջ տեսնուելու Թոնուղի քաջածանօթ վանա- չայր՝ Գեր. Բարթողէմէսս Վարդապետին հետ։ Ասիկա երկրորդ տեսակցութիւնն էր այդ պատկառելի եկեղեցա- կանին հետ։ Առաջին անգամ զինք տեսած էի ութը տարի առաջ Խլահճիչի մէջ, Կիլիկիոյ Երանաւէտ և Երաղալից օ- րերուն . . . :

Առաջին ահսակցութեանո աշխայժ էր ան և խանդա-
վառ, իսկ վերջին անգամ ընկճուած ու անմխիթար երե-
ալիք մը էր պարզէր: Կարելի չէր տոանց արցունքի լուլ այս
Ներ տոխւծին խուլ հառաջանքը, երբ կ'անդրագառնար հին
օրիուն, հին փառքիրուն, Զէլթունի մղած անհաւասար կը-
պիներուն և շահած բազմաթիւ յաղթաւթեանց, մասնա-
ւրասիս թուրք զօրանոցի գրաւման և թուրք վինուսընե-
րու և սպաներու իր խաչին և Աւետարանին տակէն անցու-
ած ըլլարու պարագաներուն: Երբ խմացաւ իմ Զնկուցի
ըլլալս, պահ մը ակնապիշ աշքիրու մէջ նայեցաւ, կարծես
ողեցանց և արխնոտ յիշատակներ արթնցնելու մասպ-
ութեամբ, առաջ համակ թափիթառ ու զանացած զգացու-
ած դոչեց — Զնկուց, իսկ զա Զնկուց: Ան ալ զոհն է իր
ձեռսական ու գիտադրական կեցուածքին:

Կարմիր յիշատակներ կ'արթնանան մտքիս մէջ, յուղած՝ սրտի անհուն մորմոքով մը կր հարցնեմ թէ ուրկէ՞ իմացած է Զնլչոյ մասին:

ԱՀԵՊ իրակունութեան մը արխւնստ պատկերը վերջիշել բաւական քաջութիւն կը պահանջէ եւ ես կը նկատեմ որ անբասիր եկեղեցականին քով կը պակսի այդ քաջութիւնը : Կ կրկնակ թախանձանքիս իրը զոհացում՝ կ'սկսի պատմել ցած ձայնով մը :

— Ծառ մօտէն տեղեակ և մ Զնդուշի: Գլյթունի անկու-
մէն վերջ մեզ վերապրոցներս տարապրեցին Զերմուկ, որ,
ինչըս զիտէք, Զնդուշին հինգ ժամ միայն հեռու է եւ ուր-
ածէն օր Զնդուշինը կուգային: Խիստ արժանահաւատա-
ններէ լուսի Զնդուշի Հայերուն վիճակուած աշաւոր ար-
ևաւիրքն ու սպանողը: Խսեցի նաևն Զնդուշիներու քաջա-
դրութիւնները, անոնց արխական մահը, նոյն իսկ կինե-
րուն և ազջիկներուն Հերոսական կոիւնները բնդդէմ թուր-
քին և քուլութին՝ անոնց ձեռքր չի յնալու և պատուաւոր
ժահ մը առնենալու համար:

Զարաշուք իրականութեան զատան ու ահարկու պատ-
կեր սասապակոծ սիրոս անհուն յուղումով եւ զայրոյ-
թով կը լիցնէ ու այդ Հոգեմազ վիճակով ձեռքբրս ճակտոն
կը մնամ Երկար եւ ասպա լուսվիխն խակելով կը Հարցնեմ թէ
ողջ մհացողներ այ կը զանուի՞ն զես Չնպուցի մէջ:

— Ար, կր պատասխանէ, կան սակաւթիւ կիներ և
աղջիկներ ու վոքր ազաքներ ալ. Կրտուի թէ բաւական
փոքրիկներ կր դանուին քիւրտերու մօս, որոնք արդէն խկ
ձուլուած են քիւրտերու մէջ և անձանաչելի դարձած են:
Կայ նաև Զնողուցի բնանիք մը Զերմանի մէջ: Ունիմ
ուրիշ հետաքրքրացարժ պատմութիւն մը, որ վստահ եմ
թէ ձեզ եւ ձեր բոյոր հայրենակիցները պիսի հետաքրքրէ
մէծաւալ:

1922-ի ձմեռը (ինչպէս գիտէք այդ կողմերու ձմեռը խիստ կ'ըլլայ) ևս լուս պատճպարուած ըլլալով հիւանդացած էի և բաւական ակարսցած, այնպէս որ ալ վերջին օրերս կը համարուի ին թէ ինծի և թէ զիս զիտղներուն համար: Այս այդ անծծեալ օրերը կեանքիս վերջը նկատերով սկսած էի այդ ուղղութեամբ՝ ատառասաւիւ: Իսկ սամաց

կէս օսմանեան սոկինոց մը ունէի եւ այդ ալ խնամով պահած էի իմ յուղարկաւորութեան համար . ճիշտ այդ օրեւուն Զնդուչ կօշկակարութեան համար գացած Զէյթունցի հայ մը Հոնկէ վերապանալով հետք բերած էր ձեռագործ Սուրբ Գիրք մը : Քովս կանչել տուի այդ Զէյթունցին եւ փափաք յայտնեցի ահօնել Զնդուչէն բերած Սուրբ Գիրքը : Ուշի ու չով քննեցի գայն եւ բաւական հին ու թանկադին գտնելով հետաքրքրուեցայ զիտանալ թէ ի՞նչովէս ձեռք ձգած է : Կը պատմէ որ թուրքին մէկը օր մը իբրևն քով զալով կը յայտնէ թէ հայերէն զիրք մը ունի որ կ'ուզէ ծախել : Մարդը վոխարէնր կօշկի մը կարած եւ ձեռք ձգած է Սուրբ Գիրքը : Ասիկա իմանալով իմ յուղարկաւորութեան համար պահած կէս օսմանեան սոկին տուի եւ զնեցի ձեռագործ Սուրբ Գիրքը :

— Ո՞ւր կը մնայ այդ Սուրբ Գիւղը, ձեր քո՞վն է եւ կարելի չէ ահսնել, կը հարցնեմ:

— Ոչ, կր պատասխանէ, իմ քով չէ, այլ երուսաղէմ կր մհայ: Քանիցս մտազրեցի Սր. Յակոբայ զբազարանին տալ, քանի որ իրենք չինպ անդլիսկան ոսկի զնահատած էին անոր գեինը, սակայն չկրցայ ծախեկ՝ անոր համար որ անմուաց յիշատակներ ունի այդ Սուրբ Գիրքի ինձ համար, թէ՛ հայ աւանի մը միակ մասունքը կր նկատուի եւ թէ զայն ունենալէս անմիջապէս յիտոյ ապաքինեցայ հիւանդութենէս: Եթէ տարու բլլար՝ Զնոցոյ Հայրենակցական Միութեան կուտամ եւ անոր փոխարժէքով ապազրութեան կուտամ իմ յիշատակներս:

Q&Jpn+p

ՆԵՐՎԱՐԴ

ԶՆԳՈՒԵՑՑԻՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔՆ

Սէլ.ՄԱ. — Մարտ ԶՏիին Մարզպետու և Յակովեան Ֆէշշղոյլ
Պրըլէք հիւանդանոցին մէջ կուրագիի յանող զործութէնը մը յեռու-
իր բնակարանից զերագարձու։ Մեր խնդակցութիւնը կը յատանենք Պրոյ-
կ. Յակովեանի և ըստու ապահաններուն։

*** Մայիս 18ին նոյնական կուրսայից զործողութեան ենթարկուեցաւ Տիկի Արքիամ Խ. Ս. Սրբամեան, Աէլքայի հիւանդանոցին ժէջ Երեք շաբաթ հիւանդանոց մասից յեսոյ, առողջ վիճակի ժէջ վերադարձաւ իր բնակարանը: Մեր խնակացութիւնը կը յարունենք բայր Սրբամեաններս եւ բարեկամներու:

მწერლი. — ვიონჩის გრხ თხელი ისახუათ ვაჟალი ქერქ. შემოწმეან
მეტელის მასამადგრაზე ანუამასახან ჭიათურა, გერ և გერ. მოყვით ა-
კონტაქტის ერთამართულის ძეგლი ვაჟალისა, 28 ანუამანებრი სისტემა-
ტიკამ; უმარ როლი ანუამანებრი ალ ჩეხენ თარეცხმალენებრ (ერებასახან
თარეცხმალენებრ) დამარცხენ ხლ ამგენეზი ალ ჭავჭავაშ კაფანების მასამადგრაზე ა-
კონტაქტის ერთამართულის ძეგლი:

Կատարուեցաւ վարչական բնուրութիւն և նոր վարչութեան անդամ բնուրուեցան Մէլքոն Փալութեան, կ. Ա. Արքրմէան, ձան Նահապետական, Ներկազ Փալութեան և Խաչիկ Մ. Արքրմէան: Առանձնագիր անդամներն թիւր աւելցնելու համար լոնձնախումբը մը բնուրուեցաւ ժողովին կազմէ հետեւեալ անձերով: Պրճ. Այսուն Մ. Արքրմէան, ձան Նահապետական, Մ. Փիլոսիան և ձան Աշոտարակեան:

Նոյնպէս այս տարի գաշտահանդէս մը տալ սրոշուեցաւ։ Առող համար եւս յանձնախումը մը ընտրուեցաւ հետեւալ անզամներով՝ Ալյոն Ա. Սրբրժեան, Զագո Ս- Սրբրժեան, Մ. Փիլյան, ձան Աշտարակեան, Յակով Պ. Սրբրժեան, Խաչատրյ Ա. Սրբրժեան և Յակով Թէլյոյեան։ Յանձնախումը խստացած է իր լուսագյր բնելի, ջանք պիտի չփնտյէ որպէս զի Ֆրէդոնյի ըթջոնի, ևս Անձէլըսի և Սահմբանչխսկյի բոլոր հայրենակիցները բերէ այս գաշտահանդէսին, ուր Միութեան զօրացման ջանքերը պիտի կրկնապատկուին։ Յաջուղութիւն և կարսպաւթիւն կը մարդթէնք յանձնախումըին։

Զմունամ լսելու որ Տէր և Տէկին Տօղապղեան ներկաները հերթ-սերեցին պազտականվ և քէյքով։ Մեր Հնորհակալութիւնը կը յայտ-նենք։

ՄԱՐՄԱՐՅՈՒԹՅՈՒՆ. — Հայրենակացութիւնը Օր. Մ. Զարգրմանեան կատարելու-
պէս ապօքինած ըլլալով իր հիւսնդութեանը՝ սկսաւ շաբանակել իր
դորոցը: Մեր ինդակացութեանը կը յայտնեաք:

